

LENINO PAVEIKSLAS XX a. VOKIEČIŲ POEZIJOJE (J. Becheris, B. Brechtas)

Cilija GECIENE

Du XX amžiaus vokiečių poetai, žymiausieji naujos, socialistinės literatūros atstovai Johannesas Becheris ir Bertoltas Brechtas labai domėjosi Lenino asmenybe, jo dvasiniu palikimu. Socialistinės revoliucijos vado paveikslas, jo idėjos formuoja Becherio asmenybę, pasaulėžiūrą ir lydi jį per visą kūrybą. Pagrindinės Brechto kūrybos problemos atsispindi šio universalaus menininko eilėraščiuose, skirtuose Leninui.

Nedideliame straipsnyje nesiimama išsamiai nagrinėti šios svarbios temos, tik mėginama atskleisti kai kurias esmines Becherio ir Brechto poezijos ypatybes, susijusias su Lenino paveiklo interpretacija keliuose charakteringuose šių poetų eilėraščiuose.

I

Gyvenimo saulėlydyje Becheris rašo programinį eilėraštį „Ateljė“, kuriame jis peržvelgia svarbiausias savo kūrybinio kelio fazes. Vienas iš eilėraščio leitmotyvų — poeto dvasiniai mokytojai, lydintieji Becherį visą gyvenimą. Greta Helderlino, Rembo, Getės, Bacho vardų tris kartus minimas Lenino vardas.

Revoliucijos vado paveikslas įėjo į Becherio gyvenimą kartu su šūkiu „Visiems, visiems, visiems“ ir tapo poeto atrama sunkiausiuose išbandymuose. Kai Becheris po antrojo pasaulinio karo grįžta į tėvynę, tarp ištikimų draugų, susirinkusių poeto ateljė, Becheris tarsi mato Leniną.

Šiame eilėraštyje Lenino asmenybė „becheriškai“ parodoma dviem planais: pirmiausia — tai naujos epochos skelbėjas, kuris „pasaulį iš miego pažadino“, pažangos simbolis. Antra vertus, Becheris-lyrikas neapsiriboja abstrakčiais apibendrinimais — poetas įveda vado paveikslą į intymių lyrinio „aš“ pergyvenimų ratą. Leninas tampa Becherio akyse asmenybės modeliu („exemplarische Gestalt“), revoliucionieriaus „gyvenimo stiliaus“ pavyzdžiu, lenininis mokslas praplečia poeto horizontą, nutiesia teisingą perspektyvą. („Mit seiner Lehre hat er mich beglückt und lieb so weit, so tief wie nie mich schauen“)¹.

¹ J. Becher, Das Atelier, Leipzig, 1969, S. 9.

Leninui skirti Becherio eilėraščiai padeda suvokti esminius vokiečių poeto ieškojimų etapus. Yra žinoma, jog Becherio perėjimas į naujas ideologines, leninines pozicijas trečio dešimtmečio pabaigoje apsprendė ir estetinę jo kūrybos rekonstrukciją. 1930 metais poetas, apžvelgdamas nueitą kelią, pripažino, jog to laikotarpio pagrindinis tikslas buvo „at-kasti, išlaisvinti, išgelbėti iš konvulsingai iškreiptų žodinių sistemų krū- vos paprastą žmogišką žodį“².

Becherio-poeto kelias trečiame XX amžiaus dešimtmetyje — tai aiš- kaus, skaidraus stiliaus ieškojimas. Tad Becherio poetinių vaizdų siste- moje ypatingą reikšmę įgauna leitmotyvas „žodis“ (Das Wort).

Becheris, plėtodamas Getės tradiciją, mato menininko reikšmę, jo pranašumą prieš kitus žmones, sugebant išreikšti žodžiais save ir pa- saulį. Žodis yra svarbiausia, pasak Becherio, komunikacijos priemonė, jis padeda surasti kelią į žmonių širdis.

Poetas supranta, jog žodžio galybė užkrauna menininkui ypatingą atsakomybę: jis turi surasti tą vienintelį tikrą žodį, atitinkantį mintį. Becherio ieškojimų kryptis — noras surasti poetinę kalbą, atitinkančią brandaus Helderlino formulę — „šventasis blaivumas“ („Heilige Nüch- ternheit“), kur dvasinis pakilimas, lyrinė įtampa turėtų susiliesti su aiš- kiu, blaiviu požiūriu į gyvenimą.

Si estetinė Becherio poezijos savybė išryškėja eilėraštyje „Tas, kuris pasaulį iš miego pažadino“ („Der an den Schlaf der Welt rührt — Lenin“), parašytame 1928 m.

Svarbiausias motyvas eilėraštyje — Lenino žodis. Jisai tampa ir or- ganizuojančiu kūrinio struktūros pradū. Septyniose eilėraščio strofose poetas atskleidžia to žodžio imlumą, jėgą. Čia pasirodo būdingas anksty- vajam Becheriui Lenino asmenybės suvokimas: proletariato vado pa- veikslė poetas pabrėžia žodžio veiksmingumą ir šiuo aspektu perteikia revoliucinės Lenino veiklos reikšmę. Lenino kalbose, straipsniuose Be- cheris ir suranda to „švento blaivumo“ įsikūnijimą: juose patosas, gilus įsitikinimas glaudžiai siejasi su blaiviu tikrovės vertinimu, aiškiu tikslo žinojimu, skaidria išraiškos forma.

Kiekvienos strofos esmė — naujas Lenino žodžio veiksmingumo sferos atskleidimas.

I strofoje Lenino žodžiai lyginami su žaibu, kuris trenkia į kiekvieną.
Er rührte an den Schlaf der Welt
mit Worten, die Blitze waren. . .³

II strofoje Lenino žodžių kovingumas prilygsta ginklams, barikadoms, kariuomenei.

III strofa pateikia šių žodžių rezultatą, jų tolimesnę perspektyvą: jie tampa duona, taikiais artojais.

² J. Becher, Ein Mensch unserer Zeit, Berlin, 1930, S. 5—6.

³ J. Becher, Das Atelier, S. 70.

IV strofoje poetas akcentuoja lenininių idėjų ekstensyvumą: jo žodžius girdi visų kontinentų darbininkai ir valstiečiai.

V strofoje Becheris grįžta prie taikios Lenino programos perspektyvos: žodžiai virsta traktoriais, mašinomis, elektra.

VI strofa praplečia IV strofos temą: kapitalistinių šalių dirbantieji atsiliepia į Lenino šūkius veiksmis: demonstracijomis, streikais, kova.

Ir pagaliau paskutinėje, VII strofoje atsiranda svarbus prasminis niuansas: poetas keičia įvardį jis (Er) į mes (Wir). Vietoje „jis pasaulį iš miego pažadino“ (šiuo sakiniu prasideda kiekviena strofa), atsiranda sakinyš „mes pasaulį iš miego pažadinome“. Paskutinėse eilutėse slypi pagrindinė kūrinio idėja, jo išvada-apibendrinimas: Lenino žodžiai atitinka žmonių siekius, bet kova nebaigta, ir Lenino programą turi įgyvendinti poetas ir jo karta.

Wir rühren an den Schlaf der Welt
mit Worten, in Zuchthäusern begraben,
mit Worten, die erschossen sind,
die Hirne und Herzen haben-
wir rühren, rütteln am Schlaf der Welt
so lang, bis die Welt erwacht ist,
denn unser Wort ist Tat, und wir ruhen nicht,
bis das Werk, bis das Werk vollbracht ist.⁴

Kūrinio poetinė kalba aiški ir išraiškinga. Becheris kuria audringą laikmečio atmosferą veržlaus kampuoto ritmo, primenančio kolonų maršą, pagalbą. Pažadinto iš miego pasaulio vaizdą poetas išryškina ekspresyviais vaizdais, išraiškingais epitetais, metaforomis: raudoni raibeliai, lekiančios žiežirbos, metalinės saulės, sušaudyti žodžiais ir t. t.

Daug vėliau šį eilėraštį pats Becheris vertino kaip vieną iš geriausių, parašytų Lenino tema⁵.

Eilėraštyje „Lenino žingsnis“ (1928 m.) Becheris vaizduoja Lenino asmenybę toje pačioje šviesoje, kaip anksčiau minėtame kūrinyje: Leninas — tai snaudžiančio vokiečių miesčioniško pasaulio antitezė. Bet šitame kūrinyje atsiskleidžia dar vienas svarbus lenininės temos aspektas. Jis išaiškėja svarbiausiame, leitmotyviniaame eilėraščio žodyje „žingsnis“ (Schritt).

Viename iš vėlyvesniųjų eilėraščių „Amžiaus vidurio žingsnis“ („Schritt der Jahrhundertmitte“) poetas patikslina šios, jam taip svarbios, sąvokos turinį. Pažangiosios žmonijos veiklą Becheris sutapatina su milijonų žingsniu, nesulaikomu judėjimu pirmyn, skambančiu kaip Džiaugsmo simfonijos taktai.

Eilėraštyje „Lenino žingsnis“ vado paveikslas pateikiamas kaip kovos už pažangą simbolis. Lenino pavyzdys įpareigoja, pasak Becherio,

⁴ J. Becher, Das Atelier, S. 72.

⁵ Zr. J. Becher, Über Literatur und Kunst, Berlin, 1962, S. 757.

ir kiekvieną žmogų veržtis pirmyn, tobulėti. Mintis, kad žmogus privalo iškilti aukščiau savęs, pamažu tampa viena iš svarbiausių vėlyvojo Becherio idėjų, jo gyvenimo ir kūrybos credo (Hinauswachsen über sich selbst).

1938 metais Becheris rašo eilėraštį „Leninas Miunchene“ („Lenin in München“), tematinio atžvilgiu susijusį su autobiografiniu romanu „Atsisveikinimas“. Čia Lenino paveikslas iškyla jau kitame kontekste, naujoje šviesoje. Pirmą kartą poetas įveda didžiojo žmogaus paveikslą į intymų vaikystės prisiminimų ratą. Šis rakursas atsiranda Becherio kūryboje neatsitiktinai. Jis sutampa su „antruoju gimimu“, kurį poetas išgyvena ketvirtame dešimtmetyje, atvykęs į Tarybų Sąjungą. Kaip tik tuo metu Becheriui darosi aišku, jog poeto mūza turi aprėpti įvairias nacionalinės būties sferas: visuomeninės reikšmės įvykius, gimtojo landšafto grožį, intymiausių jausmų pasaulį.

Eilėraštyje Lenino paveikslas įgauna konkrečius bruožus, kurių nebuvo nagrinėtuose eilėraščiuose. Poetas piešia kasdienišką situaciją: žmogus skaito knygą, susimąsto, šypsosi dėl savo minčių, kažką užsirašo.

Es war ein Tag wie heut, so sonnenklar
Er saß auf einer Bank und hat gelesen ⁶.

Išnyksta kosminis patosas, polinkis į abstrakciją, būdingas 20-ųjų metų Becherio poezijai.

Nuostabų didžiosios asmenybės poveikį Becheris perteikia per vaiko suvokimą. Lenino paveikslą šiame eilėraštyje supa šviesos, saulės, tylos, rimties atmosfera.

Idomu, kad, akcentuodamas Lenino paprastumą, nuoširdumą, Becheris 1937 metais rašo, jog genijai turi vieną bendrą bruožą — paprastumą, ir pavyzdžiu pasirenka Puškino ir Lenino vardus ⁷.

Eilėraštyje „Kas buvo Leninas“ („Wer Lenin war“), parašytame antrojo pasaulinio karo metais, Becheris atskleidžia lenininio mokslo, Lenino veiklos reikšmę, panaudodamas tokį svarbų poeto estetikoje leitmotyvinį vaizdą „šviesa“ (Licht), kuris tampa idėjiniu šio eilėraščio branduoliu. Jo pagalba Lenino paveikslas įvedamas į turtingos humanistinės tradicijos kontekstą. Poeto išeities taškas — Getės žodžiai: „Licht, mehr Licht“ ir Puškino «Да здравствует солнце, да скроется тьма».

Becheris eilėraštyje pamažu atskleidžia simbolinio vaizdo „šviesa“ daugiareikšmiškumą. Genialus žmogus, kovojančios liaudies vadas eilėraštyje iškyla kaip šviesos skleidėjas. Lenino mokslas, Lenino idėjos, žodžiai tampa laisvės, naujo gyvenimo, auštančios dienos ir šviesos simboliais. Šalia tradicinių palyginimų Becheris pateikia ir konkrečius

⁶ J. Becher, Auswahl in sechs Bänden, Bd. 3, Berlin, 1952, S. 486.

⁷ J. Becher, Über Literatur und Kunst, S. 203.

„šviesos“ simbolio realizacijos vaizdus: Rusijos elektrifikacija, Iljičiaus lemputės valstiečio pirkioje, elektros šviesa tolumoje šiaurėje.

„Kas buvo Leninas?“— poeto kreipimasis į vermachto kareivį, kuris dalyvauja nusikalstamame kare prieš liaudį, gyvenančią pagal Lenino priesakus.

Paskutinėse eilutėse atskleidžiama pagrindinė kūrinio mintis: paprastas vokiečių, paverstas landsknechtu, privalo stoti į kovą su tamsa, turi grįžti į Vokietiją ir savo tėvynėje įžiebtį lenininės tiesos šviesą.

Kehr heim! Mach Licht zu Haus! Es werde Licht⁸.

Becherio eilėraščiai leninine tema parodo, jog ši tema yra organiškai susijusi su svarbiausiomis poeto kūrybos idėjomis, jų vaizdine išraiška. Poetas labai rimtai žiūrėjo į kūrinius, skirtus Leninui, griežtai ir savikritiškai juos vertino, manydamas, jog jų meninė vertė dar neatitinka objekto⁹. Jo kūrybiniuose planuose buvo poemos apie Leniną sumanymas. To sumanymo Becheris nebespėjo realizuoti.

II

Brechto poezija glaudžiai susieta su mūsų epochos visuomeniniu-politiniu gyvenimu. Savo eilėraščiuose jis lakoniškai charakterizuoja laikmetį, ir visai dėsninga, kad kartu su revoliucijos bei klasinės kovos temomis į Brechto poeziją įeina ir Lenino paveikslas. Iš eilėraščių „Kujan-Bulako kilimų audėjai gerbia Leniną“ ir „Kantata Lenino mirties metinėms“ galima ne tik suvokti poeto požiūrį į Lenino asmenybę, bet ir išsiaiškinti kai kuriuos Brechto poetikos ypatumus.

Brechto poezija, kaip ir dramos, visų pirma koncentruoja skaitytojo dėmesį į pasaulį ir žmones, o ne į vidinius poeto išgyvenimus. Brechto eilėraščiai duoda impulsą apmąstymams, verčia suvokti svarbius dėsningumus ir pirmaprades tiesas, skatina veikti. Šio menininko poezija, kaip ir visa jo kūryba, pasižymi racionalumu, intelektualumu. Asmeninis žmogaus gyvenimas, konkreti gyvenimiška situacija jo eilėraščiuose yra tarsi skaidrus stiklas, per kurį persižviečia platus pasaulis, istorija, nes žmogaus ir visuomenės sąveika ir yra pagrindinė Brechto poezijos tema.

Brechto poezijai būdingas demokratiškumas ir įtaigumas. Svarbūs visuomeniniai įvykiai, ideologija, valstybinė santvarka koreliuojama su visos liaudies ir atskiro individo likimu.

Sia prasme Brechto eilėraštyje „Kujan-Bulako kilimų audėjai gerbia Leniną“ („Die Teppichweber von Kujan-Bulak ehren Lenin“) ypač atspindi anksčiau minėtos Brechto poezijos ypatybės.

Jau eilėraščio pavadinimas nusako brechtiško požiūrio specifiką: ne tiesioginė poeto reakcija į Lenino asmenybę, ne paties revoliucijos vado

⁸ J. Becher, Auswahl in sechs Bänden, Bd. 3, S. 547.

⁹ J. Becher, Über Literatur und Kunst, S. 757.

paveikslas, atskleidžiamas metaforų, palyginimų, simbolių pagalba kaip Becherio eilėraštyje „Tas, kuris pasaulį iš miego pažadino“. Pagrindinis vaizdavimo objektas — kilimų audėjai, kurių poelgis rodo paprastų žmonių pagarbą Leninui ir teisingą, Brechto įsitikinimu, lenininių idėjų esmės suvokimą.

Eilėraštyje galima išskirti trumpą ekspoziciją, įžangą, kurioje Brechtas pateikia nemažą būdų Leninui pagerbti.

...Büsten gibt es und Standbilder.

Städte werden nach ihm genannt und Kinder.

Reden werden gehalten in vielerlei Sprachen

Versammlungen gibt es und Demonstrationen ¹⁰.

Paskui poetas pereina prie pagrindinės kūrinio dalies — įvykio Kujan-Bulake. Mažos vietovės kilimų audėjai išreiškia savo pagarbą Leninui tuo, kad už surinktus paminklui pinigus nuperka žibalo ir sunaikina karštingės židinių — pelkę su nuodingais uodais. Lenino veikla turi tarnauti paprastų žmonių labui. Taip supranta leninizmo esmę kilimų audėjai, ir poetas su jais solidarizuojasi.

Šitame eilėraštyje atsiskleidžia didelis Brechto-poeto pastabumas, poezijos įtaigumas. Šios savybės pasireiškia konkrečiose, griežtai atrinktose detalėse, apibūdinimuose. Pavyzdžiui,

Zwanzig Teppichweber stehen dort abends

Fiebergeschüttelt auf von dem *ärmlichen* Webstuhl

Aber die Eisenbahn, die

Alle zwei Wochen *Wasser* und *Rauch* bringt. . .

zerbeulten Eimer, *schwarzen* Petroleum,
unsicheren Hände.

Brechto poezijoje atspindi ir Brechto — epinio teatro kūrėjo — charakteringi ypatumai. Poetas dažniausiai suteikia žodį veikėjams ir monologu, dialogu bei veiksmu atskleidžia veikėjų ir kūrinio esmę. Eilėraštyje poetas tarsi pasakotojas glaustai supažindina skaitytoją su pamokomu įvykiu ir lakoniškoje išvadoje bei baigiamoje eilėraščio dalyje apibendrina jo „moralę“.

So nützten sie sich, indem sie Lenin ehrten, und

Ehrten ihn, indem sie sich nützten, und hatten ihn

Also verstanden ¹¹.

Pažymėtina, kad Brechto kūrinuose, ypač jo didaktinėse dramose (Lehrstücke), parašytose trečio dešimtmečio pabaigoje, itin stiprus didaktinis elementas. Vėlyvesnėje poezijoje [pvz., „Pavasaris 1938“ („Frühling 1938“), „Vyšnių vagis“ („Der Kirschdieb“), „1940“ ir kt.]

¹⁰ B. Brecht, *Hundert Gedichte*, Berlin u. Weimar. 1968, S. 135.

¹¹ B. Brecht, *Hundert Gedichte*, S. 136.

Brechtas daugiau pasikliauna skaitytojo kūrybine vaizduote, gilina poetinę potekstę.

Eilėraštyje „Kantata Lenino mirties metinėms“ („Kantate zu Lenins Todestag“) lenininė tema vystoma keleriopu aspektu. Kūrinys susideda iš dvylikos dalių. Jo dominantė, sujungianti visas dalis — Leninas, darbininkų klasės vadas ir mokytojas, pavyzdingas žmogus, revoliucionierius, kovojąs prieš išnaudotojus.

Siame eilėraštyje tiksliai suvoktas gyvenimiškas faktas taip pat tampa viso kūrinio išeities tašku, vaizdinės sistemos pamatu. Ir čia Lenino paveikslas pateikiamas per pagrindinio veikėjo — garbės sargybos kareivio prie Lenino mauzoliejaus — prizmę. Nežinomas revoliucijos karys ne tik parodo Brechto-poeto požiūrį į Lenino asmenybę, pateikia jo veiklos ir vaidmens įvertinimą. Kareivio paveikslas tampa ir tuo konkrečiu pavyzdžiu, kuris leidžia Brechtui parodyti tamprų ryšį tarp vado ir masių, Lenino asmenybės poveikį revoliucijos kovotojams („revoliucionieriaus gyvenimo stilius“).

Brechto poetinė mintis eina nuo tai, kas konkrečiu, prie tai, kas bendra. Vieno kareivio likimas yra tarsi grandis, kuri įgalina poetą pereiti prie svarbių išvadų apie revoliucionieriaus sąvokos esmę ir apie svarbiausią proletariato tikslą, kuriam Leninas paskyrė savo gyvenimą.

Todėl eilėraščio struktūra ir primena kantatą, kurioje persipina solo ir choro partijos: vaizdas ir apibendrinimas, vieno žmogaus mintys (solo) ir daugelio nuomonė (choras). Taigi po VI dalies, kur pateiktas epizodas iš Žiemos rūmų šturmo, seka VII dalis, kurioje apibūdinama kovotojo esmė, jo veiklos reikšmė.

Die Schwachen kämpfen nicht. Die Stärkeren kämpfen vielleicht eine Stunde lang.

Die noch stärker sind, kämpfen viele Jahre. Aber

Die Starksten kämpfen ihr Leben lang. Diese sind unentbehrlich.¹²

Savo ruožtu ši dalis parengia svarbiausią eilėraščio dalį, kuriai poetas duoda atskirą pavadinimą — „Himnas revoliucionieriui“. Čia Brechtas detalizuoja bendrą sąvoką „stipriausieji“, kuri buvo svarbiausias idėjinis VII dalies akcentas.

Įdomu tas, jog „Himn revoliucionieriui“ Brechtas pateikia tarsi žmogaus gyvenimo programos konspektą. Išryškindamas kovotojo asmenybės teigiamuosius bruožus, poetas vertina žmogaus sugebėjimą suvokti gyvenimą, abejoti, kelti klausimus, priimti atsakomybę ir kovoti dėl pasaulio pertvarkymo.

Lenino paveikslas Becherio ir Brechto kūryboje, kaip tat matyti iš anksčiau nagrinėtų eilėraščių, dominuoja kūrinyje, bet nėra anaipso

¹² B. Brecht, Hundert Gedichte, S. 208.

ezoteriškai užsiskleidęs. Jis pateikiamas plačiamė ir itin svarbiame kontekste, yra siejamas su tokiomis esminėmis poetų kūrybos problemomis, kaip revoliucija, jos teorija ir praktika, klasių kova ir taip pat naujo žmogaus idealas.

Ir todėl Becherio ir Brechto eilėraščiuose, skirtuose Leninui, skaitytojas gali pajusti savaimingus ir esminius poetų estetikos bruožus: Becherio ekspresiją, įsijautimą, subjektyvumą ir savotišką Brechto „atsirbojimą“, objektyvumo siekimą, piešiant Lenino paveikslą.

ОБРАЗ ЛЕНИНА В НЕМЕЦКОЙ ПОЭЗИИ XX В. (И. БЕХЕР, Б. БРЕХТ)

Ц и л и я Г Е Ц Е Н Е

Резюме

Образ Ленина в немецкой поэзии XX в. в статье рассматривается на примере нескольких характерных стихотворений И. Бехера и Б. Брехта, непосредственно посвященных Ленину.

Анализ стихотворений Бехера («Кто мир от спячки пробудил» и др.) и Брехта («Ковровщики Куян-Булака чествуют Ленина», «Кантата ко дню смерти Ленина») позволяют прийти к следующим выводам:

1. Образ Ленина в поэзии Бехера и Брехта не обособлен, не замкнут, а дан в широком историческом контексте; он связан с такими важными проблемами в творчестве поэтов, как теория и практика революции, классовая борьба, а также с вопросом о формировании нового человека.

2. Стихотворения Бехера о Ленине позволяют раскрыть сущностные черты поэзии Бехера, такие, как лирическая экспрессия, «вчувствование» з образ, стремление к «священной трезвости» поэтического языка.

3. В стихотворениях Брехта, посвященных Ленину, отразилась особенность брехтовского видения мира: «отчужденность» по отношению к объекту, рационализм, наглядность, конкретность, стремление к предельной объективности.

LENINS BILD IN DER DEUTSCHEN POESIE DES XX JAHRHUNDERTS (J. Becher, B. Brecht)

Cilija GECIENE

Zusammenfassung

Im vorliegenden Artikel wird Lenins Bild in der deutschen Poesie des XX Jahrhunderts am Beispiel einiger charakteristischen Gedichte von J. Becher und B. Brecht behandelt, die unmittelbar Lenin gewidmet sind.

Die Analyse der Gedichte von Becher „Der an den Schlaf der Welt rührt-Lenin“ und Brecht „Die Teppichweber von Kujan-Bulak ehren Lenin“, „Kantate zu Lenins Todestag“ lassen uns zu folgenden Schlußfolgerungen kommen:

1. Lenins Bild in Bechers und Brechts Poesie ist nicht abgesondert, sondern in einem weiten historischen Kontext gegeben. Es ist mit solchen wichtigen Problemen im Schaffen der Poeten verbunden, wie Theorie und Praxis der Revolution, Klassenkampf, und auch mit der Frage der Erziehung eines neuen Menschen.

2. Bechers Leninsche Gedichte erlauben uns die wesentlichen Züge seiner Poesie zu entfallen, wie lyrische Expression, das „Einleben“ in die Gestalt, das Streben nach der „heiligen Nüchternheit“ der poetischen Sprache.

3. In Brechts Leninschen Gedichten widerspiegeln sich die Besonderheiten seiner Weltauffassung: eine „Entfremdung“ dem Objekt gegenüber, Rationalismus, Bildhaftigkeit, Genauigkeit, das Streben nach maximaler Objektivität.